

Marcela BRABENCOVÁ, *Konfese – profese – společnost. Karel Alois Vinařický (1803-1869) a jeho doba.* Diplomová práce Pedagogické fakulty JU. České Budějovice 2012, 449 stran + 85 příloh.

Posudek vedoucí diplomové práce

S diplomovými pracemi, jakou představuje spis Marcely Brabencové, se ve školní praxi nesečkáváme často. Již na úvod budiž řečeno, že jde o práci výjimečnou, a to nejenom rozsahem, ale pracovním nasazením, zájmem o věc a překypující invencí v objevování stále nových a nových cest k orientaci v ohromné heuristice a v hledání odpovídajících metodologických postupů.

Zdálo by se, že obrozenecký kněz z první poloviny devatenáctého věku je již tématem uzavřeným, bez potenciálu oslovení naší současnosti. Brabencová tuto tezi svým přístupem totálně popřela. Nenechala se odradit existujícími biografickými portréty a literárními analýzami díla, ale znovu podrobila přísnému kritickému zhodnocení dostupný materiál, k němuž přidala i nově objevené položky. Jenom dvoustránkový seznam archivních pramenů hovoří za své (s. 423-424). Pod výjimečným objemem vytěžených informací by se slabší jedinec zhroutil, ne tak diplomantka. Rezervovala si patřičný čas na systemizování výsledků heuristiky, často si i pohrála s možnostmi jejího uspořádání, až po čase zraní – diplomová práce není z rodu těch, z nichž civí nedostatek času – postupně vytvářela roviny, do nichž chtěla kněze, vlastence, literáta a hlavně člověka Vinařického promítnout.

Výsledkem se stal živý (a čtivě napsaný) obraz muže, jemuž lze rozumět i z pozice dnešního pohledu. Struktura prostředí, v němž se pohyboval, se může lišit (a liší se), ale jeho přístup k jejím složkám, jeho aktivita ve vztahu k nim, jeho myšlenkový i emocionální svět z něj činí současníka. Tak ho také v určitém stádiu své práce diplomantka uchopila. Vstupní biografický portrét není sám sobě cílem, ale promyšlenou základnou pro následující tematické vrstvy jeho vnější i skryté osobnosti. Ta nejprve vyvstane v příbuzenských souvislostech; „upřímný švagr, bratr a strýc“ (i další role jsou ve hře) je uvěřitelný. Především na této kapitole diplomantka ukázala bravurní schopnost práce se soukromou korespondencí, s dotvářením naznačeného, eliminací, komparací. Vinařického vztah k Bohu není v třetí kapitole vyjádřen jen faktografií jeho církevní kariéry; paralelně s ní vyvstává i zbožnost jako danost duše a schopnost jejího předávání – třeba v díle pro děti, tak jako ji on dostával, když byl dítětem sám. V podobném, nikoliv prvoplánově přímočarém duchu pokračuje i výklad politických souvislostí Vinařického aktivit a výklad školy, potažmo školství ve všech rolích, v nichž během svého života k tomuto fenoménu patřil. Zdůrazňuji, že tento postup pojednávanou osobnost nesegmentuje, nerozbíjí do samostatných celků, ale neustále upozorňuje na Vinařického osobnostní integritu.

Vyhledávanou (nepochybuji o tom, že práce co nejdříve nalezne svou veřejnou prezentaci) pasáží jistě bude obsažná kapitola šestá, představující Vinařického jako člověka zdravého i pacienta, navíc i jeho empatii pro tuto oblast v příbuzenském okruhu. Kromě prožívání stavu zdraví, nemoci, léčby etc. zde barvitě vyvstává dobový stav medicíny, choroby s jejich názvy i domácí léčbou (od té „korespondenční“ s lékařem žijícím na kilometry daleko od Vinařického působiště se vlastně zformulování diplomového úkolu začalo odvíjet).

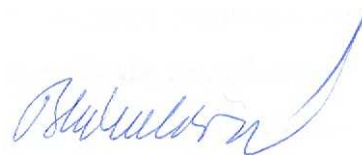
Invenční je i závěrečná kapitola sledující Vinařického druhý život. Diplomantka se v ní nespokojila s literární, obrazovou a úřední dokumentací, ale zmapovala výskyt ulic Vinařického v Čechách a na Moravě a zajímavý materiál o současném povědomí o Vinařickém vytěžila z ankety (byť respondentům napověděla portrétem s kolárkem).

Přesvědčivost a všudypřítomná živost podání materiálu je daná i tím, že Brabencová sjezdila snad všechna místa, kde se kdy Vinařický objevil.

Co říci závěrem? Práce je výborná, je výjimečná. Autorka učinila mnohem víc, než prokázání znalosti řemesla. Jednoznačně ji doporučuji nejen k obhajobě, ale i k publikování. Na knihu se budu opravdově těšit.

Hodnocení:

v ý b o r n ě

V Českých Budějovicích 17. května 2012

doc. Dgmar Blümlová, CSc.